

საკუთრება,

როგორც კონსტიტუციური უფლება

თბილისის თავისუფალი აკადემია **FREE ACADEMY OF TBILISI**

N1 (23) მაისი - ივნისი 2023

მთავარი რედაქტორი:

სალომე პირველი

თბილისის თავისუფალი აკადემიის რექტორი,
სამართლის მეცნიერებათა დოქტორი

სარედაქციო საბჭო:

მარინე კობალავა

თბილისის თავისუფალი აკადემიის ვიცე – რექტორი,
ეკონომიკის აკადემიური დოქტორი

მარიამ სიხარულიძე

თბილისის თავისუფალი აკადემიის
საზოგადოებასთან ურთიერთობის სამსახურის ხელმძღვანელი

ნინი ჩაჩხიანი

თბილისის თავისუფალი აკადემიის
ახალგაზრდა ლიდერთა სკოლის ხელმძღვანელი

გრაფიკული დიზაინერი

სოფიკო ალფაიძე

Copyright © 2023 თბილისის თავისუფალი აკადემია

ყველა უფლება დაცულია

ISSN 2667 – 923X

საკუთრების, როგორც კონსტიტუციური უფლების კონცეფცია ფუნდამენტურია მრავალი ერის სამართლებრივი და ეკონომიკური სისტემებისთვის. იგი განასახიერებს კერძო საკუთრების დაცვას და პირთა უნარს შეიძინონ, გამოიყენონ და განკარგონ საკუთრება.

რა არის საკუთრება?

საკუთრება გულისხმობს მატერიალური და არამატერიალური აქტივების საკუთრებას, მათ შორის მიწას, შენობებს, საქონელს, ინტელექტუალურ საკუთრებას და ფინანსურ აქტივებს. იგი მოიცავს კანონიერ უფლებებს ფლობის, გამოყენების, გადაცემის შესახებ და გულისხმობს სხვების გამორიცხვას საკუთარი საკუთრებიდან.

საკუთრება არის იურიდიული კონცეფცია, რომელიც აღნიშნავს საკუთრებას და კონტროლს რესურსებზე, აქტივებსა თუ საქონელზე.

საკუთრების ტიპები:

უძრავი ქონება: მიწა და მასზე მუდმივად მიმაგრებული ყველაფერი, როგორცაა შენობები.

პირადი საკუთრება: მოძრავი ნივთები, როგორცაა მანქანები, სამკაულები და ელექტრონიკა.

ინტელექტუალური საკუთრება: გონების ქმნილებები, როგორცაა გამოგონებები, ლიტერატურული ნაწარმოებები და სავაჭრო ნიშნები.

საკუთრების უფლების კონსტიტუციური საფუძველი

საკუთრების უფლებები ხშირად გათვალისწინებულია კონსტიტუციაში, რაც ასახავს მათ ფუნდამენტურ მნიშვნელობას. ეს უფლებები შექმნილია იმისთვის, რომ დაიცვას პირები სახელმწიფოს და სხვათა თვითნებური ჩარევისგან.

ბევრი კონსტიტუცია ცალსახად უზრუნველყოფს საკუთრების უფლებას. ეს დებულებები, როგორც წესი, მოიცავს: დაცვას უკანონო ჩამორთმევისგან (გამორჩეული დომენი), სამართლიან კომპენსაციის უფლებას, საკუთრების თავისუფლად გადაცემის უფლებას და ა.შ.

ცნება: საკუთრების უფლება გამართლებულია მათი სარგებლიანობით სოციალური კეთილდღეობისა და ეკონომიკური ეფექტიანობის ხელშეწყობაში. იმის უზრუნველსაყოფად, რომ ინდივიდებს შეუძლიათ მიიღონ თავიანთი ინვესტიციებისა და ძალისხმევის სარგებელი, საკუთრების უფლებები ასტიმულირებს პროდუქტიულობას და ინოვაციას.

მნიშვნელობა: საკუთრების უფლება აუცილებელია ეკონომიკური განვითარებისა და რესურსების ეფექტური განაწილებისთვის.

მარქსისტული კრიტიკა:

კონცეფცია: მარქსისტები აკრიტიკებენ კერძო საკუთრების კონცეფციას და ამტკიცებენ, რომ ის იწვევს უთანასწორობას და ექსპლუატაციას. ისინი მხარს უჭერენ რესურსებისა და წარმოების საშუალებების კომუნალურ საკუთრებას.

მინიშნება: კრიტიკა ხაზს უსვამს საკუთრების უფლების პოტენციალს სოციალური და ეკონომიკური უთანასწორობის გაგრძელების მიზნით.

საკუთრების უფლებების ფუნქციები და მნიშვნელობა ეკონომიკური ეფექტურობა:

საკუთრების უფლება ხელს უწყობს ინვესტიციებს და რესურსების ეფექტურ გამოყენებას. უსაფრთხოებისა და პროგნოზირებადობის უზრუნველყოფით, ისინი ინდივიდებსა და ბიზნესებს საშუალებას აძლევენ დაგეგმონ მომავალი და ჩაერთონ ეკონომიკურ საქმიანობაში.

საკუთრების ფლობისა და კონტროლის უფლება მჭიდროდ არის დაკავშირებული პირად თავისუფლებასთან. ეს საშუალებას აძლევს ინდივიდებს განახორციელონ თავიანთი ინტერესები, დააგროვონ სიმდიდრე და შეინარჩუნონ სახელმწიფოსგან დამოუკიდებლობა.

სოციალური სტაბილურობა და წესრიგი:

მკაფიო და აღსასრულებელი საკუთრების უფლებები ხელს უწყობს სოციალურ სტაბილურობას რესურსებთან დაკავშირებული კონფლიქტების შემცირებით. ისინი წარმოადგენენ სამართლებრივ ჩარჩოს დავების გადაწყვეტისა და შეთანხმებების შესანარჩუნებლად.

დაცვა მთავრობის ძალადობისგან:

საკუთრების უფლების კონსტიტუციური დაცვა ემსახურება როგორც მთავრობის ძალაუფლების შემოწმებას, რაც ხელს უშლის ქონების თვითნებურ კონფისკაციას ან რეგულირებას სათანადო პროცესისა და კომპენსაციის გარეშე.

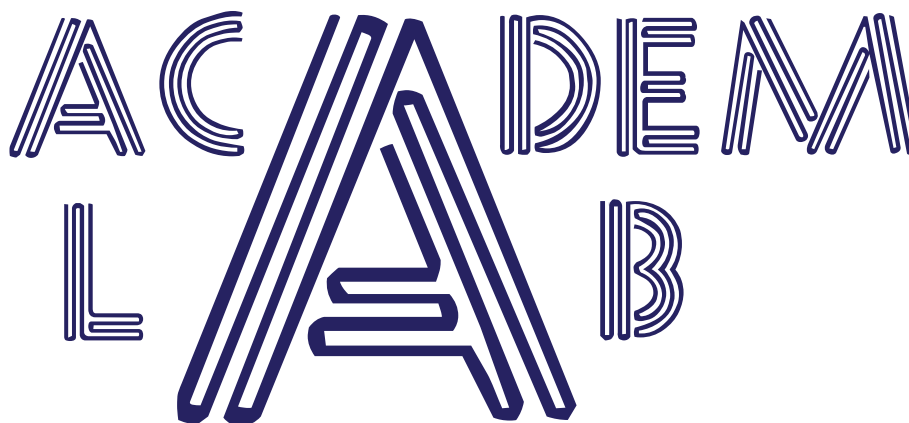
საკუთრება, როგორც კონსტიტუციური უფლება არის ფუნდამენტური პრინციპი, რომელიც საფუძვლად უდევს მრავალ იურიდიულ და ეკონომიკურ სისტემას. ის ასახავს ინდივიდუალური ავტონომიის, ეკონომიკური ეფექტურობისა და სოციალური წესრიგის მნიშვნელობას. მიუხედავად იმისა, რომ საკუთრების უფლებები დაცულია და ფასდება, ისინი ასევე ექვემდებარება შეზღუდვებს და რეგულაციებს, რომლებიც აბალანსებს ინდივიდუალურ თავისუფლებებს საზოგადოებრივ სიკეთესთან. საკუთრების უფლებების თეორიული და პრაქტიკული ასპექტების გააზრება გვეხმარება საზოგადოებებისა და ეკონომიკის ჩამოყალიბებაში მათი როლის დაფასებაში.

თბილისის თავისუფალი აკადემია

სერია "მომავლის ლიდერი"

თბილისის თავისუფალი აკადემიის
გამომცემლობა

📍 0160, თბილისი, ჭურხა ნადირაძის 46
☎ +995 322 369 160
☎ +995 599 670 108